Омелько Гужко, сухорлявий балакун, скаржився на току вантажникам:

— Що в тих інститутах, їдрі його навиворіт, тільки думають? Понавчають усяких дівок, а тоді маєш з ними рахубу. Ні побалакать, ні виматюкатися.

Кучерявий секретар сільської Ради Трохим Канівець, якого в жнива одірвали від паперів, повчально замітив:

— Положим, без матірщини прожить можна. Оно жінки ж не матюкаються...

— Так то ж баби, — скорчив порепані губи Омелько. — А в нашому чоловічому ділі без цього важко.

Прийдеш рано до тракторів, зразу ж тебе обступають з усіх боків — того дай, цього дай, отого дістань. А де візьмеш? З носа ж не висякаєш... Пошлеш їх усіх к такій матері, і якось мов легше стане. А хлопці дадуть тобі здачі, то й самі підбадьоряться. — Він пихнув цигаркою, вивалив густу хмару диму. — В нашому ділі без цього ніззя.

Парубки дружно загиготіли, Данило аж навприсядки зайшовся, Омелько обминав оте капосне "ніззя", мов турок сало. І якщо воно таки випурхувало з його рота, всі знали, що бригадир тракторної бригади чимось дуже клопочеться. "Ніззя" — то його вуличне прізвисько, і Омелько вже не одну пляшку самогону ставив, щоб його так не дражнили. На тому латалося чимало любителів заправитися надурняк.

— Чого іржете? — вилаявся Омелько. — Однак тепер самогону не сискать. А балакав я оте до чого? Прийшла сьогодні до мене агрономша та й каже:

"Ви думаєте що-небудь, коли трактори на оранку пускаєте?" — "А що?" — питаю. "А те, — вона мені, — що ондечки ваш Федько посеред борозни "рятуйте" кричить. Трактор зупинився". — "Е-е, баришня, — пояснюю їй, — тут не думки потрібні, а запчасті". — "Ти диви, — прикидається янголом, — а я думала, що до трактора, крім запчастин, ще й голова не зашкодить". Ну мене й заїло. "Багато таких премудрих тут вештається, — одказую агрономші, — та тільки за весь їх розум копійку нову жаль дати". Ну, а потім зірвався язик з цепу, і я, значить, закрутив їй кілька обичайок. Вона попервах рака спекла, а потім оговталася і каже: "Матюкаться можна й ворону навчити. А трактор заправляти ворона не втне. А вам треба вміти. То везіть Федькові пальне. Механізатори мені!" Я ледве не провалився від сорому, а вона сміється очима і промовляє: "Як будете матюкатись, то поскаржусь, що поле засмічуєте. Від матюків же бур'ян росте".

— Ну це вже вона заливає! — вигукнув Трохим.

— Я теж казав їй таке, — провадив своє Омелько. — А вона гомонить, що про це і в книжці написано.

— А може, й правда, — озвався лінивий на слова здоровань Данило. — Мені батько теж казали, що земля любить усе чисте — і зерно, і слово, і совість.

— То може, до неї треба й руки печатним милом мити? — пирснув Трохим.

— Для чого? — щиро здивувався Данило. — Хіба то брудні руки, якщо в них земля в'їлася?

— Руки треба мити до їжі. Гігієнічно. — Трохим вставив учене слово.

— А бідова ж дівка і на язик клепана, — захоплювався Омелько. — Щоб скинуть оце років п'ятнадцять, оддав би жінку сусідові і до

агрономші підсипався б. Але ніззя, — зітхнув чоловік, і знову звалився на нього мішок парубоцького реготу. Все село знало, що бригадир любив свою Олену шалено й несамовито. Колись посмів її вдарити, вона забрала руденьких близнят й майнула до матері. Він благав її повернутися, став навколішки, але марно. Тоді Омелько ліг під воротьми й сказав, що не встане і ріски в рот не візьме, доки Олена не простить йому.

— А не простиш, то вмру. Тільки перед смертю собі кулака відрубаю.

Він лежав колодою біля воріт два дні і дві ночі, — добре, що літо було, — а третього дня сипонув дощ. Змилувалась тоді Олена й забрала його в хату.

— Ой, скажу тітці, — давився реготом Трохим, — доведеться вам язика рубати.

— Ну, вона не така дурна, як ти, і понімає, де в жарт, а де до діла, — насупився бригадир. — А на твоєму місці я не ловив би гав. Таку дівку, як агрономша, не зустрінеш, хоч три дні пішки шмаляй.

— Що це ви, дядьку, мене тут висватуєте? — сполохав тиху балачку грудний дівочий голос. — Ще подумають, ніби я вас найняла. — Вона стояла перед хлопцями і грала карими очима. Губи ясніли посмішкою, а ніс задиркувато стирчав угору.

— Та це я не про тебе, — огризнувся Омелько. — Яка з тебе краля, коли ти підстрижена?

Примхливість відразу як вітром здуло, і на її рожевому обличчі вже малювався інший клопіт:

— Чи йтиме ще машина в село?

— Та ждемо ж оце. Тут хіба на одну ходку лишилося, — сказав Данило.

Всі почули себе ніяково і мовчали. Сонце з-за обрію прощально махало червоною косинкою, і дівчина впивалася тим прощанням. Вона втомлено присіла на ручній каламашці та й засумувала під перехресним вогнем парубочих зіниць.

— А в якій же книжці написано, що від матюків бур'яни ростуть? — порушив мовчанку Данило. Дівчина повела бровою на Омелька. "Ич, старий брехун, а казав — не про мене теленькав", — торжествував її погляд.

— Забула, як зветься. Дуже давно читала. — Вона знову була весела і жвава, і ніхто не повірив би, що дівчина взагалі сумувала колись. — А чого ви, хлопці, такі похнюплені? Не обідали, може? Так у мене цілий вузлик ласощів усяких. — Вона спурхнула з свого сідала, блискавично послала газету і припрошувала. — Хто не боїться, що причарую, їжте! Тільки щоб потім називали мене Тамарою, а не агрономшею. Добре?

Вони відщипували від окрайця дрібні шматочки, кидали їх у роти і дякували їй очима не за їжу, а за щирість.

У небі вже проростали перші зорі, а в душах крізь кірку настороженості проштрикувалися перші пагони довір'я. І капосні цвіркуни підгледіли те проростання й розплескали про це по всьому полю, а коники не вірили їм і спросоння виплигували на тік, щоб на власні очі пересвідчитися в тому.

Коли довгождана машина намацала своїми довгими віями каламутний тік, бенкет каламашки вже закінчився, і Омелько Гужко подавав на десерт щось дуже легке й приємне, бо всі наввипередки пред'являли йому паспорти щирості — посмішки.